

โครงการพัฒนาการปลูกข้าวพื้นบ้านในพื้นที่นาหลังน้ำท่วม ชุมชนท่าช้าง ตำบลพนาสูง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

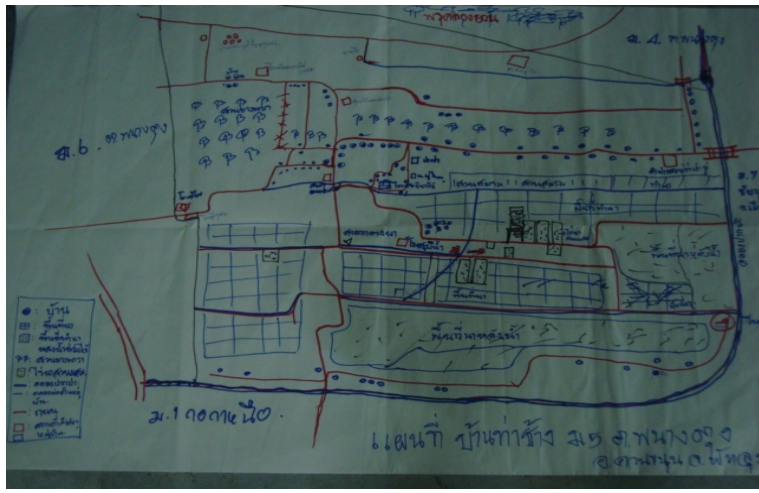
ชุมชนบ้านท่าช้างตั้งอยู่บนที่ราบลุ่ม ริมคลองปากประ ซึ่งเป็นคลองที่รับน้ำท่าที่ไหลมาจากเทือกเขาบรรทัด ก่อนที่น้ำเหล่านี้จะไหลลงทะเลสาปน้อย (ทะเลสาปสงขลาตอนบน) ชาวบ้านโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร จากพื้นที่เกษตรทั้งหมด 4,175 ไร่ เป็นพื้นที่ทำนา 3,175 ไร่ และที่เหลือ 1,000 ไร่เป็นสวนยางพารา ชาวบ้านบางคนมีอาชีพปลูกพริก (สด) ขาย นอกจากนี้ ชาวบ้านยังมีการทำหัตถกรรมจากหม้อกระจูด ซึ่งหาได้จากพื้นที่ชุ่มน้ำรอบๆ ชุมชน ชาวบ้านในชุมชนมี 232 ครัวเรือน ประชากร 788 คน

ในอดีตจะมีน้ำหลากในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม (น้ำหลากสูงประมาณ 1 เมตร นานประมาณ 30 – 45 วัน) และในทุก 5 – 7 ปี จะมีน้ำท่วมใหญ่ (น้ำลึก 1 - 2 เมตร และนานประมาณ 60 – 90 วัน) ซึ่งชาวบ้านจะเริ่มทำนาปลูกข้าวตั้งแต่เดือนสิงหาคม และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมกราคม ซึ่งน้ำที่หลากมาไม่ได้มีผลกระทบต่อน้ำท่วมมากนัก เพราะต้นข้าวเติบโต จนสามารถทนต่อน้ำหลากได้ แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เกิดน้ำท่วมใหญ่บ่อยครั้งเกือบทุกปี ทำให้ชาวบ้านต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำนาใหม่ เป็นการปลูกข้าวปีอายุสั้น (พันธุ์ปรับปรุงที่ราชการส่งเสริม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525) ตั้งแต่กลางเดือนเมษายน/พฤษภาคม และเก็บเกี่ยวให้แล้วเสร็จในเดือนกรกฎาคม/สิงหาคม และอาจปลูกข้าวนาปรังอีกครั้งในช่วงกลางเดือนกันยายน ซึ่งจะไปเก็บเกี่ยวในเดือนกุมภาพันธ์/มีนาคม

	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การทำนาในอดีต	→							←	นาปี			
											ช่วงน้ำท่วม	
การทำนาในปัจจุบัน	→	→		←	←	←	←	←	←	←	←	←
						นาปรัง				นาปี		

กลุ่มชาวบ้านที่รวมตัวกันภายใต้ชื่อ "วิชาลัยรวงข้าว" ซึ่งตั้งขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายชาวนาท้องถิ่นพัทลุง ภายใต้การสนับสนุนของเครือข่ายเกษตรทางเลือกภาคใต้ โดยมีภาคีความร่วมมืออื่นๆ เช่น ศูนย์วิจัยข้าวพัทลุง โรงเรียนบ้านท่าช้าง วิทยาลัยภูมิปัญญาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ ปัจจุบันกลุ่มมีสมาชิก 60 ครอบครัว และมีนายอำมร สุวัน เป็นประธาน

โครงการนี้เป็นการศึกษาทดลองเพื่อหาพันธุ์ข้าวพื้นบ้านที่มีอายุสั้นและมีความเหมาะสมในการเพาะปลูก ภายใต้สภาพเงื่อนไขของชุมชน เพื่อปลูกในพื้นที่นาหลังน้ำท่วม โดยวางแผนว่าจะมีอาสาสมัครชาวนาไม่น้อยกว่า 20 คน ที่มาร่วมทดลองในแปลงนารวม ประมาณ 20 ไร่ โดยทางกลุ่มวางแผนที่จะทดสอบพันธุ์ข้าว 10 สายพันธุ์ คือ สังข์หยด เจียง เล็บนก ช่อจังหวัด เหนียวดำ หัวนา นางกราย ไช้มัดรีน อุเต็น และหน่วยเขือ

แผนผังชุมชนทำครัว

แปลงทดลองปลูกข้าวพื้นบ้าน ในโครงการ

เกษตรกรสมาชิกวิทยาลัยรวงข้าว และเจ้าหน้าที่เครือข่ายเกษตรทางเลือกภาคใต้

ติดต่อ เครือข่ายชาวนาทางเลือกพัทลุง 291 หมู่ 5 ตำบลพนาสูง อำเภอดวนขุน จังหวัดพัทลุง
โครงการนำร่องการปรับตัว เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ มูลนิธิสายใยแผ่นดิน